

ÉPÍTÉSZ MŰSZAKI LEÍRÁS

a

VILLÁNY, MATHIASZ JÁNOS U. – 797 HRSZ.

alatti

**„RÓMAI KATOLIKUS TEMPLOM TORONYSISAK ÉS HOMLOKZAT
FELÚJÍTÁSA, HÉJAZAT CSERÉJE, SZERKEZETI MEGERŐSÍTÉSE,
KÖRNYEZETRENDEZÉSE”**

KIVITELI TERVÉHEZ

1. Adatok:

1. Építtető: Villányi Római Katolikus Plébánia
7773 Villány, Mathiasz János u. 3.
(képviseli: Darnai József Ágoston plébános)
2. Tervezők: Kokas és Társa Építész és Településtervező Iroda Kft.
7627 Pécs, Havi-hegyi út 66.
Kokas Ignác É/1-02-0122
Balog Farkas Csaba É-02-0013
3. Létesítmény: Meglévő templom épület felújítása.
4. Létesítmény helye: Villány, 797 hrsz.
5. Szintek száma: Földszintes, karzattal tagolt, részben emeletes
6. Építménymagasság: A tervezett munkálatok nem módosítják.
7. Beépített alapterület: A tervezett munkálatok nem módosítják.
8. Beépítettség: A tervezett munkálatok nem módosítják.
9. Hasznos alapterület (változatlan): 224,85 m² (földszint + karzatszint)
10. Földszinti padlóvonal: ± 0.00 m = a meglévő épület padozata.

2. Előzmények:

A tárgyi beruházás megvalósításához az illetékes plébánia hivatal pályázatot nyújtott be. A szükséges műszaki dokumentumokat - építési engedélyezési terv - irodánk készítette. A pályázat sikeres volt, a létesítés jogerős építési engedéllyel rendelkezik, így a megvalósításhoz szükséges kiviteli tervek elkészítésére szintén irodánkat kérték fel.

3. Építészeti koncepció:

A felújítási munkákat az építéstörténeti tudományos dokumentáció írott, rajzi és képi forrásai és a műemléki épületdiagnosztika javasolt rétegrendjeivel és anyaghasználatával terveztük. A templom hiteles állapotrögzítése az 1926-ban készült Stippek József féle felmérés és korabeli fényképek, képeslapok segítségével volt lehetséges. Mivel a templom külső megjelenése szerencsére lényegében megőrizte eredeti megjelenését, így jelentős beavatkozásra nincs szükség; a mai ismereteink szerint hatékony anyagok, technológiák alkalmazásával igyekszünk konzerválni a kialakult arculatot. Hitelesen gyárthatók újra a bejárat kapuk az 1926-os felmérés alapján. Új elem az épület körüli járda, illetve a főbejárat elölépcső, mely gondolkodásmódjában közelíti a kor jellemző megoldásait, a mai igényeknek (akadálymentesítés) is megfelelő elrendezéssel, kiegészítéssel. A felújításhoz készült faanyagvédelmi és statikai munkarész, az ezekben megfogalmazott tennivalókat is beépítettük a tervbe, hogy az épület felújítása teljes legyen. Jelen kiviteli terv a 2016-ban készített építési engedélyezési dokumentáció alapján, ahhoz ragaszkodva, a műszaki finomításokat elvégezve készült.

4. Helyiséglista:

Helyiség:	Burkolat:	Hasznos alapterület:
Földszint		
Előtér	új cementlap	8,46 m ²
Tároló	megmaradó beton burkolat	3,73 m ²
Templomtér	új cementlap	68,07 m ²
Padsorok	megmaradó deszkaburkolat	37,27 m ²
Szentély	megmaradó tardosi vörös mészkő	41,62 m ²
Sekrestye	megmaradó lapburkolat	12,70 m ²
Összesen:		171,85 m ²
Karzat, emelet		
Toronyszoba	megmaradó márvány mozaik lap	7,47 m ²
Karzat	megmaradó hajópadló	29,09 m ²
Oratórium	megmaradó hajópadló	16,44 m ²
Összesen:		53,00 m ²
Hasznos alapterület:		224,85 m ²

5. Épületszerkezeti leírás:

1. Alapozás: A meglévő faltestek alatt tömörtégla, esetleg terméskővel vegyesen falazott falazatú sávalapok valószínűsíthetők. A tervezett munkálatok nem érintik az alapokat. Az új bejárat elölépcső alépítménye a szerkezeti kiviteli terv alapján készítendő.
2. Lábazat: A jelenlegi lábazat változó mértékű kiugrással lilás-barna festésű cementes vakolattal készült. A felújítás során a meglévő külső és belső vakolat alsó szakaszát le kell verni és a fugákat ki kell kaparni. A levert vakolatú falakat lehetőség szerinti a belső térben intenzív épület szellőztetéssel szárítani kell. A külső oldalon az alsó zónában WTA rendszerű vakolatsor készül. A lábazatnál a felületkezelés és nedvesítés anyaga Remmers Kiesol és víz 1:1 arányú keveréke. A tapadóhíd (gúz) Vorspritzmörtel 5 kg/m^2 . Grundputz alapvakolat $8,5 \text{ kg/m}^2$, cm következik. A záró, simító réteg Sanierputz Universal HS hidrofób vakolat 0,5 cm vastagsággal. A külső festés anyaga Remmers Siliconharzfarbe LA. A templomtérben az általános szárítóvakolati rétegsort kell alkalmazni (Vorspritzmörtel gúz, Grundputz alapvakolat, Sanierputz simító vakolat). Meszes glettelés után a belső felület mészfestéssel színezhető.
3. Szigetelés: A padok és a külső fal közötti kb. 25 cm széles sávban a jelenlegi burkolatot és a feltételezett aljzatbeton fel kell vágni. Az alépítmény fugáit ki kell kaparni. Lehetőség szerint 60-80 cm mélységű, felül nyitott szivárgótestet kell készíteni. A szivárgótest felső síkja a jelenlegi padozaté legyen. Megjegyezzük, hogy az új villamos hálózat és a meglévő padfűtések kábeleinek kötése a szivárgó testben oldható meg. Így a távlatban tervezett új padfűtési rendszer bekötéséhez nem kell falat vésni, az új csatlakozások a szivárgótest felső zónájának bolygatásával elvégezhetők.
4. Szerkezeti falak, elemek: A szerkezeti falak repedéseinek továbbterjedését a szerkezeti munkarész alapján, kétoldali falvarrással kell megelőzni.
5. Födémszerkezet: A földszinti előtér, a karzat és a szentély, valamint a padlástér szinti toronyfödém boltívekkel határoltan tömör téglá boltozatos. A sekrestye és az oratórium fáfödémmel fedett. A templomtér fedése nem a megszokott képet mutatja. A sárgerendára terhelő főállások kötőgerendái magasságában minden szaruállásban födémgerendákat fektettek. Ezekre készítették el a padlástér deszkázatát. Efölött halad a főállásokra terhelő két mestergerenda. A mestergerendákra függesztették fel a mennyezeti fagerendákat, melyek a határoló falakra közvetlenül fekszenek fel. Ezek a gerendák hordják a stukatúros vakolatot, mely a falakhoz holkerrel fordul le. A tervezett munkálatok nem érintik.
6. Fedélszerkezet: A hajó fölött sárgerendára terhelő kötőgerendás, mellszorítóval ellátott két állószékes főállások készültek. A főállások síkjában valamennyi szarunál födémgerendákat fektettek, ezekbe kötnek be a szaruk. A főállásokon a székoszlopok mellett két mestergerenda halad végig a szentélytől a toronyig. A szentély szerkezete hagyományos, fiókváltós megoldású, három oldalról kontyolt lezárással. Az oratórium feletti félnyereg az eresz alatt éri el a homlokzatot. A fedélszerkezeti elemek esetében a faanyagvédelmi szakértői véleményben leírtak és a szerkezeti kiviteli munkarészben foglaltak szerint kell eljárni. A tetőszerkezeti munkákat lehetőség szerint a héjazat cserével kell összhangba hozni.
7. Homlokzatképzés, homlokzatképzés: A homlokzati vakolat tényleges állapotáról állványozás után lehet meggyőződni. Szemrevételezéssel a vakolat állaga nem rossz, az előzetes munka meghatározások során csak kisebb javításokkal számolunk. A lábazat fölötti egy méteres sávban a vakolatot teljes egészében le

kell verni, a fugákat ki kell tisztítani. A tapadóhíd (gúz) Vorspritzmörtel 5 kg/m². Grundputz alapvakolat 8,5 kg/m², cm következik. A záró, simító réteg Sanierputz vakolat 0,5 cm vastagsággal. A külső festés anyaga Remmers Siliconharzfarbe LA. A homlokzati felújítás a leverendő vakolatsáv fölött a meglévő festék lekaparásával kezdődik és a vakolathibák javításával folytatódik. Tapadóhíd közbeiktatásával a szárító vakolat záró rétegével azonos simító vakolat felhordásával (Remmers Sanierputz) zárul a homlokzati vakolás az egységes homlokzati megjelenés érdekében. A párkányok állagát úgy ítéltük meg, hogy kisebb javításokkal megtarthatók. Itt is javasolt a homlokzati rétegsor simító vakolatát felhordani az egységesebb, szebb megjelenés érdekében. A felületképzést kellően matt szilikon festékkel terveztük, ami öntisztuló és kellően véd a csapóesőtől (Pl. Siliconharzfarbe LA). A színválasztás megrendelés előtt, műemléki egyeztetés alapján történhet.

8. Homlokzati nyílászárók, zsaluk: Az épület vésett táblás bejárati ajtó (torony alja és sekrestye) nem eredetiek, korábban cserélték igényes, de az épülethez nem igazán illeszkedő ajtókra. Az 1926-os felmérés ábrái szerencsére megőrizték az akkori állapotot. Legutolsó bizonyított szerkezetként ezt tekintjük alapnak, ez alapján gyártandók le az új bejárati ajtók tömör keményfából. Részlettervek a kivitelezési fázisban készíthetők, az ajtók megjelenését a korabeli rajzok alapján a homlokzati rajzokon ábrázoljuk. A templomtér ablakai esetében valószínűsíthetjük, hogy a külső ablak eredeti. Erre utal osztásrendje, kialakítása. Felújításuk, esetleg javíthatatlanságuk esetén újragyártásuk elvárt. A felújítás során a teljes festés réteget el kell távolítani. A fát olajozással kell előkészíteni, majd két rétegben olajtartalmú festéssel színezni. (pl. Tikkurila Teho) A második, belső ablak sor nyilvánvalóan későbbi, zavaró elem: bontásuk szükséges. Eredeti, egysoros ablak található a torony karzatszintjén, felújítandó. Ugyancsak felújítandók a sekrestye és az oratórium kapcsolt ablakai. A sekrestye ablakát leszámítva az előzőekben ismertetett ablakok esetében a külső oldalon a jelenlegi vakolt ablakpárkányokat kb. 5-7 cm-rel lejjebb kell újraépíteni. Így a csapóesőt elvezető külső ablakkönyöklő bádoggal elhelyezése lehetségessé válik. A templomhajó ablakai esetében az elbontott belső szárnyak helyén páracsatornát kell beépíteni, vizét csövön kell a tervezett külső könyöklőre kidobni. A torony faserkezetű zsalus nyílászárói újragyártandók madárhálós védelemmel. Anyaga keményfa. A felületkezelés minden nyílászárón olajbázisú festéssel történjék.
9. Belső nyílászárók: Az előtér és a templomtér közötti ajtóról nincs korábbi információnk, megjelenése illeszkedik a templomhoz. A nyíló részek feletti, félkörös, sugaras osztású felülvilágítót bukó szerkezetűre kell alakítani, ami nagyban segíti a templom átszellőztetését, akár úgy, hogy a külső ajtót nappali időszakban nyitva tartják, így a templombelső a szóban forgó üvegezett nyílászárón keresztül láthatóvá válik. A karzat alatti üvegfalak bontandók. A sekrestye szentély felőli ajtaja korabeli, rombusz rajzoltos deszkázatú nyílászáró, felújítása szükséges.
10. Homokkő keretek: A főbejárat homokkő kerete az épület értékes része, alsó zónája kopott, csorbult. Az alsó kb. 80 cm-es szakasza az eredetivel azonos budafai homokkőből újragyártandó. A felső, megmaradó rész esetében a felületet meg kell tisztítani, majd a felületeket hidrofóbizálni (pl. Remmers) kell.
11. Héjazat: A jelenlegi azbeszt tartalmú szürke síkpala fedés bontandó, a bontott anyagot a vonatkozó törvényi előírások szerint kell elszállítani, arra jogosult lerakóban elhelyezni. A tervezett fedés szegmens vágású, kettős hód farkú kerámia cserép természetes színben (pl. Creton Ambiente). A sokszögű

szentély tetőfelületének éleit habarcsos kialakítással kell elkészíteni. A sokszög csúcsán bádogos szerkezetet kell elhelyezni, a még éppen vízbiztonságot adó mérettel. Mivel „szerelt” födémmel rendelkezik az épület, az esetlegesen bejutó csapadék okozta leázási foltok gyorsan megjelennek a stukatúros mennyezeten; már csak ezért is fontos a rendszeres ellenőrzés, a héjazat jókarban tartása. A cserepek rögzítése a gyártó által javasolt sűrűségben, kapcsokkal biztosítandó.

12. Toronymsiak: A meglévő bádogos borítás és a deszkázat a romonádokkal együtt bontandó. A szerkezet állaga állványozás után ítéltető meg, a szükség szerinti javításokat, kiegészítéseket, esetleges cseréket el kell végezni. Az új romonádok, deszkázat anyaga tölgyfa, esetleg vörösfenyő legyen. Az új fémlemez fedés anyaga ötvöztött horganylemez (pl. Rheinzink). A bontási munkák előtt, illetve azzal párhuzamosan a toronymsiak geometriáját dokumentálni kell a meglévő romonádok alapján. Amennyiben a szerkezet komolyabb megerősítésre, cserére szorul, úgy az eredeti ácsszerkezetet is dokumentálni szükséges. A kereszt megbízható rögzítését is ellenőrizni kell, bizonytalanság esetén megerősítendő.
13. Bádogos szerkezetek: A homlokzat felújítás során az összes bádogos szerkezetet cseréljük. Az ereszekben és lefolyókön kívül viszonylag kevés bádogos szerkezettel találkozunk. A bejárati homlokzat párkányai, a torony ablakok könyöklői és az íves orom-szárnyfalak torzfelületű fedése készül bádogos szerkezetként, viharléc rögzítéssel. A lefolyók helye zömmel a meglévő állapot szerinti, néhány helyen eltértünk ettől. Lásd a vonatkozó tervlapokat.
14. Belső festés: Az érintettek egyetértésével a templomot egységesen mészfestékkel fehér színűre festjük (pl. Remmers Sanierfarbe). A festés alá, ha szükséges a WTA rendszerhez illő glett felhasználása a sima felületek kialakításához megengedett (pl. Remmers Feinputz). Korabeli fényképek ízléses mennyezetfestésről tanúskodnak. Bár nem valószínű, hogy nyomai fennmaradtak, a belső festés előtt erről meg kell győződni, és a kutatás ismeretében pontosítható az átfestés technikája, határozható meg a felhasznált anyagok. A templomtérben utólagosan elhelyezett gipszkarton keretezések, díszek eltávolítandók.
15. Előlépcső, rámpa: A jelenlegi simított beton előlépcső és a használatra alkalmatlan rámpa bontandó. Az eredeti állapotban három oldalú lépcső vezetett a bejáratához. Ezt most az oldalról csatlakozó akadálymentesítő rámpa miatt nem lehet kialakítani. Az erőteljes szimmetrikus szerkesztés megtartása érdekében két pofafal között egyenes lépcsőt alakítunk ki, melynek érkező pihenőjéhez csatlakozik a „kortárs” szellemiségű rámpa. Az előlépcső műkö tömlélépcső, a szegélyfalak és az érkező pihenő helyszíni műkö burkolatos vasalt beton szerkezet. Felülete csiszolt szegélyek között stokkolt, ami előnyös megjelenése mellett biztosítja csúszásmentességét is. Dolomit zúzalékkal, színezett fehér cement kötőanyaggal készítenő, a kapu kökeretéhez hasonló színben. A rámpa grafitszürkére színezett, horganyzott acélszerkezet. A rámpa maga legfeljebb 2 cm lyukbőségű acél taposórács (pl. Nagév) 10 cm magas peremmel, egyik oldalán kétsoros, szabványos kapaszkodóval. A rámpa legalsó, terephez csatlakozó szakasza bordáslemezről készül. A rámpa és az előlépcső a 796 hrsz. önkormányzati területen létesül, így ehhez előzetesen beszereztük hozzájárulásukat.
16. Szoborfülke: A karzat alatti, északi határoló falban 30 cm mélységű, boltozott szoborfülkét tervezünk, a templomtér szobrainak jobb elrendezhetősége érdekében.
17. Környezetrendezés, vízelvezetés: Az épületet jelenleg rossz állagú betonjárda veszi körbe. Bontása után új, dilatált, seprűzt felületű betonjárdát tervezünk. A

járdát a szintén új bejárati előlépcsőtől a hajó oldalára eső szakaszon álló téglasorral dilatált mezőkre osztjuk. Ezek kettőzésével alakulnak ki az eresz lefolyók környezetében a vízelvezető folyókák. A folyókákat egyedi rácsokkal kell balesetmentessé tenni. Lásd a vonatkozó tervlapot. A sekrestye bejárata előtt téglá burkolatos felület alakul ki, szegélyezése a vonatkozó részletrajz szerint készítendő el. A járdáról, illetve az eresz ejtőkből érkező víz a járda mentén elhelyezkedő kis zöldfelületen kis részben elszivárog, a jelentősebb vízmennyiség a kialakult helyzet szerint a templomot körbevevő burkolt közterületre kerül, ahonnan a kialakult nyomvonalon elfolyik lejtő irányban. A járda szélessége 0,50 m, lejtése az épülettől 2%. A szentély két oldalán meglévő öntöttvas kerékvetőt az új járda peremén vissza kell állítani.

6. Akadálymentes használat:

A templom alapvető akadálymentesítését (megközelítését) a tervezett új előlépcső és rámpa építéssel biztosítjuk. Műemléki okokból a rámpa áttört, „mai” szerkezet, mely megjelenésével szándékoltan, a műemléki elvárásoknak is megfelelően elüt a korabeli környezettől. Az előlépcsőt a templom korához illeszkedő megjelenéssel építjük át. Egyéb akadálymentesítési elvárást a tervezési program nem rögzített.

7. Megjegyzés, figyelmeztetés:

Beépítés előtt valamennyi faanyagot tartósan hatékony gomba-, rovarkártevők elleni valamint lángmentesítő kezelésnek (pl. Diffusit rendszer) kell alávetni. Ez vonatkozik a meglévő szerkezetekre is.

A meglévő faszerkezetek esetében a statikai, illetve faanyagvédelmi munkarészekben leírtak szerint kell eljárni.

Valamennyi beépítendő anyag tekintetében az alkalmazástechnológiai előírásokban foglaltakat hiánytalanul be kell tartani.

Építéskor valamennyi munkavédelmi, baleset megelőzési előírást be kell tartani.

Bármilyen felmerülő műszaki probléma esetén a tervező véleményének kikérése szükséges.

A bejárati kőkeret restaurálását arra jogosult személy végezheti.

A használat során különös figyelmet kell fordítani a rendszeres szellőztetésre. A színek meghatározása - pontosítása kivitelezéskor történik Építető és a Műemléki Hatóság bevonásával.

Pécs, 2017. december

Kokas Ignác
építész
É/1-02-0122